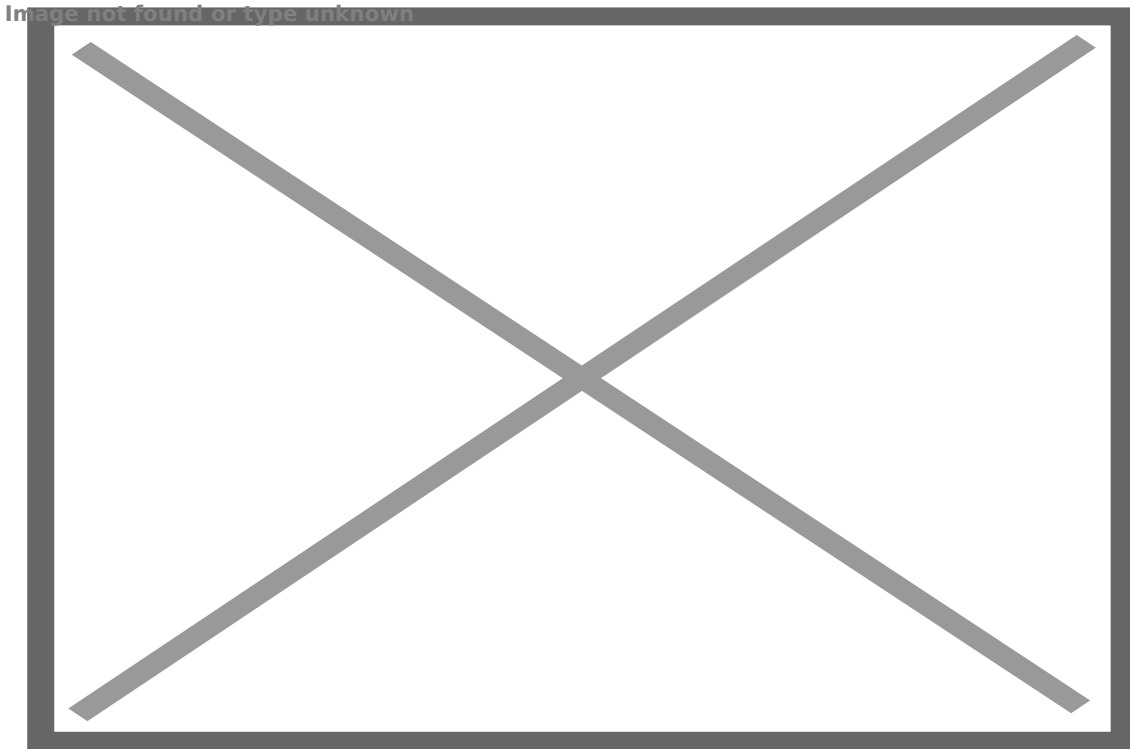

Chuyện làm báo ở nơi chối bỏ Internet

14:28 18/04/2018

Tác giả: Đang cập nhật

Là tờ báo 3 số không: không phóng viên, không dùng mạng Internet và thậm chí không có nhà in, tờ báo The Budget (Mỹ) có tuổi đời 128 năm, nhận thấy đã đến lúc phải kết nối với thế giới. Phiên bản điện tử của tờ báo chính thức hoạt động từ đầu năm 2018.

Trụ sở tòa soạn báo The Budget. Ảnh: TL

Trang Facebook và Twitter của báo mới mở 2 năm trước. Nhưng độc giả của phiên bản điện tử và các trang mạng xã hội lại không phải đối tượng công chúng, mục tiêu của The Budget.

Lối sống tối giản của người Amish

Tuần báo The Budget là báo của cộng đồng người Amish. Báo có trụ sở tại thị trấn Sugarcreek, bang Ohio, miền Trung nước Mỹ. Người Amish tách ra từ một nhóm những người theo đạo Thiên chúa ở Thụy Sĩ, sau đó di cư khắp thế giới. Hiện nay, người Amish có dân số gần 400 ngàn, sống tập trung ở thị trấn Sugarcreek (Mỹ), rải rác ở các bang của Mỹ, ở Nam Mỹ, Canada và châu Âu. Thị trấn Sugarcreek được mệnh danh là “làng Thụy Sĩ” thu nhỏ trong lòng nước Mỹ.

Đặc biệt, người Amish duy trì một cuộc sống ở mức tối giản, không sử dụng điện hay các thiết bị

công nghệ. Sống ở giữa nước Mỹ, nhưng không bị chủ nghĩa tiêu dùng chi phối. Chỉ có 6% số hộ gia đình Amish dùng máy kéo trong sản xuất nông nghiệp, 25% dùng máy cắt cỏ. Họ sống trong những ngôi nhà gỗ giữa thảo nguyên và tự tay làm ra các đồ dùng bằng gỗ. Người Amish không mua ô tô, không nghe đài, không xem ti vi. Tất nhiên, họ từ chối dùng máy tính và không sắm điện thoại thông minh.

The Budget - tờ báo ba không

Tờ báo The Budget trở thành phương tiện truyền thông đại chúng duy nhất của người Amish. Ra đời ngày 15/5/1890, tới nay The Budget không có đối thủ. Từ năm 2000, nhà báo Keith Rathbun từ thành phố Cleveland trong cùng bang Ohio chuyển tới thị trấn Sugarcreek. Ông lấy vợ người Amish, mua lại quyền sở hữu [tờ báo](#) và làm Tổng Biên tập báo The Budget cho tới khi ông qua đời năm 2016.

Tuần báo Budget chỉ có biên tập viên, không có phóng viên. Mỗi tuần, biên tập viên nhận khoảng 500 thư tay của bạn đọc gửi tới. Biên tập viên chỉ sửa lỗi chính tả và ngữ pháp, không can thiệp vào nội dung. Tòa soạn không trả nhuận bút cho người có thư đăng báo.

Thư viết về mọi chủ đề: thời tiết, mùa vụ, trường học, lễ hội, sức khỏe, kinh doanh trong cộng đồng. Người Amish chủ yếu sống bằng nghề nông. Vì thế chủ đề thời tiết được nhiều người viết nhất khi nó ảnh hưởng tới những cánh đồng ngô và bầy gia súc của họ. Các khâu còn lại, tìm đề tài, triển khai viết tin, kiểm chứng... đều do người dân đảm nhiệm. Mỗi người dân Amish trong cuộc đời có ít nhất 3 lần được nhắc tên trên báo Budget: khi sinh ra, khi cưới và khi qua đời. Tổng biên tập Keith Rathbun cho biết, niềm tự hào của The Budget là luôn có nhiều tin tốt hơn tin xấu, và tin “không đụng hàng” với [tờ báo](#) khác, vì không có đối thủ cạnh tranh. Tờ báo dày 44 trang, mỗi tuần in 28 nghìn bản, giá bán 1,5 USD. Báo The Budget có hai phần nội dung, phần tin toàn quốc dành cho toàn bộ dân Amish và phần tin địa phương dành riêng cho mỗi thị trấn có người Amish sinh sống.

Sau hơn 120 năm duy trì, vấn đề đau đầu nhất của The Budget là vận chuyển thư báo chậm trễ. Người Amish chỉ dùng xe ngựa, không dùng ô-tô, tàu hỏa, nên việc chuyển thư tới và chuyển báo đi rất mất thời gian. Việc in ấn không thể thực hiện ngay tại thị trấn Sugarcreek nơi báo đặt đại bản doanh. Báo dàn trang xong được gửi theo xe ngựa đi tới nhà in ở các thành phố khác.

Sức ép của Internet và mạng xã hội

Cách đó khoảng 200km (hay hơn 1 giờ lái xe), thành phố Columbus của bang Ohio có đời sống báo

chí sôi động như bất kỳ nơi nào khác trong guồng quay báo chí. Tại đây, Tập đoàn Columbus Dispatch, một công ty truyền thông do gia đình Dispatch sở hữu đã có ấn bản báo in, tạp chí, các kênh phát thanh, đài truyền hình, báo điện tử và có các trang mạng xã hội. Các trang mạng xã hội của The Dispatch có đội ngũ túc trực 24/24, 3 ca mỗi ngày. Nhiều chương trình phát thanh, truyền hình, khoa giáo được chia nhỏ thành các clip để dễ tải và chia sẻ trên mạng xã hội.

Internet và mạng xã hội như dòng thủy triều trùm lên tất cả mọi ngóc ngách cuộc sống. Tuy không mấy may tác động được tới người dân Amish, nhưng cuối cùng tờ The Budget không thể đứng ngoài cuộc.

Từ năm 2018, The Budget mới chính thức vận hành trang báo điện tử sau vài tháng thử nghiệm. Trang điện tử của báo The Budget chỉ đưa địa chỉ liên hệ và hướng dẫn cách đặt báo, rất hạn chế đăng tải tin tức lên mạng. Đây cũng là yêu cầu từ phía cộng đồng người Amish muốn duy trì cuộc sống không chịu ảnh hưởng của mạng [Internet](#).

Công chúng trang Facebook của tờ báo là những người sống ngoài cộng đồng Amish. Họ coi đây là một cổng thông tin để tìm hiểu cuộc sống của những người trong cộng đồng. Đây hẳn là trang fanpage ít video clip nhất từ trước tới nay. Mỗi video clip được ghép từ những bức ảnh tĩnh, chủ yếu về chủ đề phong cảnh và thời tiết, tránh việc để lộ thông tin cuộc sống riêng tư của những người trong cộng đồng.

Tồn tại không phụ thuộc

Trường hợp điển hình, The Budget là minh chứng cho thấy, những tờ báo in tuy nhỏ bé vẫn có thể phát triển tốt trong sức ép của kỷ nguyên số và mạng Internet. Sức phát triển bền bỉ này dựa vào một số chiến lược: Tối đa hóa thông tin địa phương, chỉ tập trung đưa tin về những sự kiện diễn ra trong cộng đồng, trên địa bàn sinh sống của cộng đồng; Tối ưu hóa nhân sự, không sử dụng phóng viên chuyên nghiệp: tờ The Budget hoàn toàn trao quyền sáng tạo nội dung cho bạn đọc. Điểm này khiến [tờ báo](#) có thể hiện rõ nội dung do người dùng tạo ra (user-generated content UGC), vốn là một đặc trưng chỉ thấy ở mạng xã hội.

Thích ứng hoàn toàn với lối sống của cộng đồng địa phương: Tờ báo hoàn toàn tuân thủ các quy ước sống trong cộng đồng, không dùng điện, không dùng máy móc cơ giới, không lộ hình ảnh cuộc sống riêng tư ra bên ngoài cộng đồng, không quảng bá lối sống tiêu dùng hưởng thụ, không đăng tin giật gân câu khách...

Dưới ánh hào quang của những tập đoàn truyền thông tỉ đô, nước Mỹ còn mang trong nó những tờ

báo nhỏ bé, nhưng kiên trì bền bỉ duy trì những bản in thô sơ từng tuần, phục vụ đúng nhu cầu thông tin của cộng đồng. Tuy không thể đứng ngoài dòng chảy của mạng [Internet](#) và mạng xã hội, nhưng những tờ báo như The Budget vẫn có cách để sống lâu hơn nữa nếu phục vụ đúng nhu cầu thông tin một cách riêng biệt của từng cộng đồng cụ thể./.

Mạch Lê Thu

Link bài viết: <https://nguoilambao.vn/public/chuyen-lam-bao-o-noi-choi-bo-internet>